

Motion (MP) – Färre lastbilar i Lunds tätorter – samordna varudistributionen - Återremiss

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besvara motionen enligt tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

Miljöpartiet har i motionen "Färre lastbilar i Lunds tätort – samordna varudistributionen" lämnat förslag om att ge tekniska nämnden i uppdrag i samarbete med servicenämnden och upphandlingsutskottet utveckla ett förslag på samordning av varutransporter i Lunds kommun. Idag finns goda möjligheter att påverka varutransporters miljöbelastning genom att ställa krav i upphandlingar, till exempel krav på fordon, drivmedel och samleverans. Även att kommunen använder e-handel som verktyg, ger möjlighet att planera och samordna leveranser av varor. Förvaltningen anser att dessa typer av administrativa åtgärder är lämpliga och bör utgöra grunden för att samordna kommunens varutransporter, men är mycket tveksam till att en särskild kommunal distributionscentral inrättas. Tekniska förvaltningen föreslår att tekniska nämnden besvarar motionen enligt förvaltningens tjänsteskrivelse.

Underlag för beslutet

- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-10-14
- Tekniska nämndens beslut, § 186, 2021-05-19
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-04-06
- Motion (Mp) – Färre lastbilar i Lunds tätorter – samordna varudistributionen, 2019-09-20
- Förstudie – Samordnad varudistribution i Lunds kommun, 2015-05-12

2021-10-14

Diarienummer

TN 2019/0787

Ärende

Miljöpartiet har i motionen "Färre lastbilar i Lunds tätort – samordna varudistributionen" lämnat förslag om att ge tekniska nämnden i uppdrag i samarbete med servicenämnden och upphandlingsutskottet utveckla ett förslag på samordning av varutransporter i Lunds kommun. Tekniska nämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motion.

Tekniska nämnden beslutade vid sitt sammanträde 2021-05-19, att återremittera ärendet till tekniska förvaltningen med uppdraget att komplettera beslutsunderlaget med aktuellt och relevant underlag från bland annat Länsstyrelsen i Skåne.

I motionen framförs att Lunds kommun bör införa en kommunal distributionscentral för att samordna varudistribution, med motiv som minskade utsläpp från transporter, ökad trafiksäkerhet vid förskolor och skolor och sänkta kostnader för leveranser av gods.

År 2014 beslutade kommunstyrelsen att ställa sig bakom förslaget att genomföra en förstudie för samordnad varudistribution samt att ge kommunkontoret i uppdrag att utföra studien. En konsult anlätades för att genomföra uppdraget, som avslutades 2015. Syftet med studien var följande:

- Kartläggning av kommunens inköp och varuflöden
- Rekommendationer avseende lokalisering av distributions-terminal
- Simulering av rutter och leveranser, för att få en bild av erforderat antal fordon och leveranser samt körsträckor
- Förslag på fortsatt plan för genomförande
- Rekommendationer avseende nyckeltal för uppföljning

Lunds kommun är en stor beställare av varor. Vård- och omsorgsförvaltningen, barn- och skolförvaltningen samt serviceförvaltningen är de förvaltningar som gör flest beställningar, cirka 75 % av samtliga beställningar. Antal fakturor uppgick till cirka 175 000, och det fakturerade beloppet till cirka 840 miljoner kronor, år 2014.

När det gällde lokalisering av en distributionsterminal kom förstudien fram till att det var svårt att hitta en lokalisering i Lund. Den tyngdpunktsstudie som genomfördes visade att det mest optimala läget var på Linero. Att kommunen skulle etablera en egen distributionsterminal bedömdes inte vara ett realistiskt alternativ, utan en transportör/operatör med befintlig terminalverksamhet borde upphandlas. I Lund finns inga, eller få, terminaler, varför det skulle vara mer sannolikt att en operatör som utgår från Malmö skulle få uppdraget. I Malmö finns flera utförare med terminalverksamhet. I den simulering som gjordes för att distribuera livsmedel från en samlastingsterminal i Malmö till kommunens mottagare kom man fram till

2021-10-14

Diarienummer

TN 2019/0787

att tre eller fyra fordon behövdes (antalet fordon var olika för olika veckodagar) och att det sammanlagda trafikarbetet uppgick till 100 mil per vecka. Dock redovisar inte förstudien någon jämförelse mellan den simulerade och den då rådande situationen, med avseende på trafikarbete, antalet leveransfordon vid skolor och förskolor etc.

Trafiksäkerhet

För perioden 2015-2019, gjordes ett datauttag ur STRADA, den nationella olycksdatabasen till vilken polisen och sjukvården rapporterar skadade och dödade i trafiken. Uttaget visar att 16 personer skadats och en person dödats i trafikolyckor i Lunds kommun där lastbilar varit inblandade. Samtliga personer var 18 år eller äldre. Några trafikolyckor vid skolor med lastbilar som part har inte inträffat under perioden.

Erfarenheter från andra städer

Erfarenheter från andra städer visar att miljöbelastningen minskar när samlastningscentraler inrättas, andra fördelar är att trafiksäkerhet och trygghet ökar med anledning av färre tunga transporter. En del städer har också hunnit lägga ner sina samlastningscentraler, till exempel Kristianstad. Här visar uppföljningar att miljövinsten inte var så stor som förväntat. Vilket berodde på utvecklingen av effektivare motorer har gått snabbare och användning av miljövänliga bränslen är vanligare jämfört med vad Kristianstad kommun initial bedömt. Även de förväntade rabatterna från leverantörer, för att kommunen själv genomförde sista länken i distributionskedjan, minskade eller uteblev när nya upphandlingar har genomförts. Tanken var att finansiering av Kristianstads samlastningscentral skulle ske med minskade kostnader för leverantörernas transporter, det vill säga med de rabatter som erhöles.

Hur hanteras samordnad varudistribution i Lunds kommun?

I upphandlingar ställer Lunds kommun krav på fordon vad gäller motorer och drivmedel, och är det lämpligt utifrån de varor och produkter som upphandlas görs överenskommelser om att samordna leveranser. Ett aktuellt exempel är att mejerivaror levereras tillsammans med frukt och grönt. Det finns andra varugrupper som inte lika lätt kan samordnas, till exempel färskt kött och fisk, som har kort hållbarhet.

Lunds kommun använder e-handel, det vill säga att beställningar av varor görs via nätet. E-handel ger redan idag goda förutsättningar för samleveranser av varor, och besparingar av fraktkostnader. Genom att använda e-handel sparar Lunds kommun årligen cirka 1,8 miljoner kronor, jämfört med att använda andra kanaler som till

2021-10-14

Diarienummer

TN 2019/0787

exempel telefon och e-post. Vilket motsvarar 1-2 procent i minskade fraktkostnader. Siffran är osäker då avtalade leverantörer har andra transporter inom Lunds kommun, som geografiskt område.

Ett annat exempel är distribution av skyddsutrustning under pandemi. Grossister levererar skyddsutrustningen till markentreprenad som sedan packar om och levererar ut till vårdenheter i samband med att markentreprenad kör ut post till olika arbetsställen i kommunen.

Kompletterande underlag

Tekniska förvaltningen har tagit del av följande underlag:

- Kommunal samlastning och krisberedskap, (Energikontor Sydost och Länsstyrelsen i Skåne)
- Affärsmodeller för citylogistik & samordnad varudistribution. Handbok för kommuner och privata aktörer. (Professor Mats Abrahamsson)

Rapporten om kommunal samlastning och krisberedskap visar på fördelar att klara distribution av varor under en kris. Där kommuner kan samverka för att få varuflöden av till exempel skyddsutrustning att fungera.

Det andra underlaget handlar om hur affärsmodeller för citylogistik och samordnad varudistribution byggs upp. Författaren poängterar att det är viktigt att affärsmodellen tar hänsyn till de speciella förutsättningar som finns för respektive kommun som önskar införa detta. Man redovisar också positiva effekter i form av minskat antal varutransport, och färre körda mil.

Föredragning

Idag finns goda möjligheter att påverka varutransporters miljöbelastning genom att ställa krav i upphandlingar, till exempel krav på fordon, drivmedel och samleverans, vilket kommunen arbetar aktivt med. Även att kommunen använder e-handel som verktyg, ger möjlighet att planera och samordna leveranser av varor. Det finns även möjlighet att ställa krav på alkohol och automatisk hastighetsbegränsare vid upphandling, vilket bidrar till ökad trafiksäkerhet. Förvaltningen anser att dessa typer av administrativa åtgärder är lämpliga och bör utgöra grunden för att samordna kommunens varutransporter i större utsträckning än idag, men är mycket tveksam till att en särskild kommunal distributionscentral inrättas.

Vid beredningen av yttrandet över motionen har samråd skett med kommunkontorets hållbarhetsenhet och upphandlingsenhet samt serviceförvaltningen, vilka står för merparten av avtalen som bedöms beröras. Vid samrådet framkom att det i dagsläget råder

2021-10-14

Diarienummer

TN 2019/0787

tveksamhet om en samordnad varudistribution, med en egen distributionscentral som nav, ger de nyttoeffekter som är motionens intentioner. Däremot bör potentialen av samordnad varudistribution finnas med som en möjlighet vid framtida upphandlingar och belysas även avseende andra verksamheter, exempelvis bygglogistik.

I de kompletterande underlag som förvaltningen tagit del av, är inställningen mer positiv till samordnad varudistribution, som bygger på att det finns en särskild omlastningscentral. Detta i jämförelse med vad som framkommit i de undersökningar och samtal med andra kommuner, som Lunds kommuns tjänstepersoner genomfört när ärendet har utretts.

Tekniska förvaltningen föreslår att tekniska nämnden antar denna tjänsteskrivelse som sitt yttrande.

Beredning

En arbetsgrupp med tjänstepersoner från kommunkontorets hållbarhetsenhet och upphandlingsenhet, serviceförvaltningen och tekniska förvaltningen har berett ärendet.

Andra städer och kommuner har kontaktats angående erfarenheter av kommunala distributionscentraler.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Johan Gomér
Gatuchef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Akten
Kommunstyrelsen